

Riktlinje för bisysslor

Riktlinje 2/2010

Gäller fr o m 101101

I bilagan nedan återfinns en listning över lagrum och kollektivavtal som kan härröras till bisyssloverksamhet.

Bilaga 1 Lagrum och kollektivavtal

För allmän information av bisysslor se Arbetsgivarverkets skrift Bisysslor som finns för nedladdning här www.arbetsgivarverket.se/avtal-skrifter/skrifter/bisysslor/

KTH ser det som viktigt att medarbetarna har kontakter med samhälle och näringsliv. Det är positivt att anställda deltar i samhällsdebatten om vetenskap, utbildning och teknik samt dess roll i samhället.

Arbetet vid KTH ska bedrivas så att kontakter och samverkan med näringslivet och samhället i övrigt främjas. En sådan samverkan leder till ökade kunskaper om olika problemställningar inom företagen och om företagandets villkor samt inom samhället i övrigt. Erfarenhetsutbyte och nätverk med näringslivet är av värde både för utbildningen och för forskningen.

Lärare har en utökad rätt att utföra ämnesanknutna Forsknings- och Utvecklingsbisysslor s.k. FoU-bisysslor. Lärare har dock en informationsskyldighet mot arbetsgivaren när det gäller FoU bisysslor.

Vad är bisyssla?

En bisyssla är i princip varje syssla eller verksamhet som en statsanställd tillfälligt eller permanent ägnar sig åt vid sidan av sin anställning och som inte direkt rör privatlivet. Det kan innebära att man arbetar extra i en anställning, utövar uppdrag eller bedriver egen verksamhet vid sidan av sitt ordinarie arbete. Det är utan betydelse om bisysslan ger ekonomisk ersättning eller inte.

Aktiviteter av olika slag som typiskt hör till privatlivet, t ex att utöva en hobby eller att sköta sin och familjens egendom och privata angelägenheter, räknas inte som bisysslor. Fackliga, politiska eller andra förtroendeuppdrag ses oftast som en tillåten bisyssla.

För universitetslärare räknas inte olika arvoderade akademiska aktiviteter och uppdrag såsom opponent- och sakkunniguppdrag, ledamotskap i betygsnämnd samt mindre omfattande uppdrag för t ex forskningsråd och vetenskapliga tidskrifter som bisysslor.

Varför regleras bisysslor?

De främsta anledningarna till en reglering av statsanställdas rätt att ha en bisyssla vid sidan av sin anställning är att det är viktigt att allmänheten har förtroende för myndigheten och dess anställda. Det ska råda saklighet och opartiskhet i utövningen av offentlig verksamhet, vilket även reglerna om jäv syftar till.

KTH har ett direkt intresse av att den anställda gör en fullgod insats och i tillräcklig utsträckning ägnar sig åt det arbete hon/han får lön för och att KTH inte skall utsättas av konkurrens från sina egna anställda.

Tillåtna bisysslor

Som huvudregel gäller att bisysslor är tillåtna. Många bisysslor, t ex politiska och fackliga uppdrag, uppdrag inom vetenskapliga sammanslutningar och förtroendeuppdrag i ideella föreningar, är normalt tillåtna för alla. Även andra typer av bisysslor är normalt tillåtna om inte några av de omständigheter som beskrivs nedan råder. En statsanställd har eget ansvar för att inte utöva en otillåten bisyssla.

De arbetsuppgifter som en anställd skulle kunna utföra inom ramen för sin anställning ska således normalt utföras i dennes anställning och inte utföras i form av en bisyssla som kan skada allmänhetens förtroende för myndigheten eller som konkurrerar med myndighetens uppdragsverksamhet.

Otillåtna bisysslor

Under vissa omständigheter blir en bisyssla otillåten. Otillåtna bisysslor delas in i tre kategorier:

- Förtroendeskadliga bisysslor (lagreglerat)
- Arbetshindrande bisysslor (kollektivavtalsreglerat)
- Konkurrensbisysslor (kollektivavtalsreglerat)

Förtroendeskadliga bisysslor:

Förbudet mot förtroendeskadliga bisysslor tar sin utgångspunkt i regeringsformens krav på att alla anställda inom den offentliga förvaltningen skall fullgöra sina uppgifter på ett sätt som beaktar alla medborgares likhet inför lagen och att agera på ett sakligt och opartiskt sätt.

Förbudet mot sådan förtroendeskadlig bisyssla regleras i lag. En anställd får inte inneha någon anställning eller något uppdrag eller i övrigt utöva någon verksamhet som riskerar att rubba allmänhetens förtroende för hennes/hans eller någon annan anställds opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende. I dessa sammanhang utgör också förvaltningslagens jävsregler ett skydd för allmänhetens intresse av saklighet och opartiskhet i offentlig verksamhet. Risken för förtroendeskada ökar om bisysslan t.ex. är omfattande, uppgifterna är kvalificerade, berör myndighetens arbetsområde eller ger stor ekonomisk ersättning.

För lärarnas del gäller dock här samtidigt den i högskolelagen angivna rätten till att bedriva s.k. ämnesbundna FoU-bisysslor, så länge det inte bedöms skada allmänhetens tilltro till KTH.

Arbetshindrande bisysslor:

Förbudet mot arbetshindrande bisysslor finns intaget i gällande kollektivavtal och innebär att en bisyssla inte får vara så omfattande eller förlagd till sådan tid att den hindrar den anställda att utföra sitt arbete vid KTH. Det är arbetsledningens ansvar att se till att de anställda fullt ut ägnar sig åt sitt arbete på arbetstid och att bisysslor sköts på fritiden. Även om så sker kan en bisyssla medföra att en anställd inte sköter sitt arbete tillfredsställande. Arbetsgivaren har rätt att stoppa arbetshindrande bisysslor. Omfattande arbetshindrande bisysslor eller bisysslor av mer kvalificerad art kan även innebära risk för att den bedöms utgöra en förtroendeskadlig bisyssla.

Konkurrensbisysslor:

Förbudet mot konkurrensbisysslor finns intaget i gällande kollektivavtal och gäller endast vid myndigheter som bedriver affärs- eller uppdragsverksamhet och skall motverka att arbetsgivaren möter konkurrens från sin anställda. KTH bedriver uppdragsverksamhet i form av uppdragsforskning och uppdragsutbildning. Syftet med förbudet mot konkurrensbisysslor är att, i vårt fall universitetet, inte skall berövas intäkter eller verksamhet av sådant slag som skulle främja undervisningen eller forskningen inom KTH. Förbudet innebär bl a att en universitetsanställd inte kan bedriva forskning, utbildning eller utvecklingsarbete i förvärvssyfte utanför KTH, om denna verksamhet normalt kan och bör bedrivas inom KTH.

Utökade rättigheter för universitetslärare

I förhållande till andra statligt anställda har universitetslärare (professorer, universitetslektorer, universitetsadjunkter, forskarassistenter, gästlärare och timlärare) en utökad och lagstadgad rätt att utöva ämnesanknutna forsknings- och utvecklingsbisysslor s.k. FoU-bisysslor genom att de vid sidan av anställningen som lärare får ha anställning, uppdrag eller utöva verksamhet som avser forskning eller utvecklingsarbete inom anställningens ämnesområde, förutsatt att läraren därigenom inte skadar allmänhetens förtroende för KTH. Observera att det i bestämmelsen inte ryms undervisning som bisyssla. I det fallet gäller de vanliga reglerna om förtroendeskada. Bisysslan får inte heller hindra lärarens ordinarie arbete, d v s vara arbetshindrande, eller konkurrera med KTHs uppdragsverksamhet.

Bisysslan skall hållas klart åtskild från lärarens arbete inom ramen för anställningen. Det betyder bl.a. att KTHs resurser inte får utnyttjas i bisyssleverksamheten.

Lärare skall anmäla ämnesanknutna bisysslor fortlöpande till HR-ansvarig eller motsvarande på skolan. Anmälan om en ny bisyssla skall lämnas senast två veckor efter det att läraren åtagit sig bisysslan. Anmälan skall innehålla namn på arbetsgivare/uppdragsgivare, bisysslans karaktär/art och dess faktiska innehåll samt varaktighet och ungefärlig omfattning i timmar per kalenderår.

Generellt gäller vid KTH att bisysslor tillåts i en omfattning av högst 350 timmar per år utöver ordinarie tjänstgöring, vilket motsvarar ca 20% av en lärares arbetstid enligt avtal. Det bör påpekas att detta inte innebär att en heltidsanställd lärare gör en 80%-ig insats för KTH. En heltidsanställning innebär ett 100%-igt arbete för huvudarbetsgivaren.

Rättigheter / Skyldigheter / Påföljder

KTH har rätt att fråga om och begära redovisning av alla bisysslor.

KTH har skyldighet att informera både om vilka förhållanden som kan göra att en bisyssla är förtroendeskadlig och vilka slags bisysslor som inte är förenliga med rätten till ämnesanknutna bisysslor i högskolelagen.

Anställda har skyldighet att redovisa alla bisysslor om arbetsgivaren begär det. Lärare har skyldighet att på eget initiativ underrätta KTH om alla ämnesanknutna bisysslor inom två veckor efter det att läraren åtagit sig bisysslan. Lärare som begär det har rätt att få besked om en bisyssla är tillåten eller inte.

KTH har, som sagts ovan, skyldighet att förbjuda förtroendeskadliga bisysslor. KTH kan även ålägga en anställd att helt eller delvis upphöra med arbetshindrande eller konkurrerande bisysslor. Rättelse vid överträdelser bör i första hand åstadkommas genom samtal med och rådgivning till den anställde. Underlåtenhet att rätta sig efter sådana beslut kan leda till disciplinpåföljd (varning eller löneavdrag) och i ett ytterligare skede uppsägning eller avskedande.

Beslut och handläggningsrutiner

Skolchefen har det primära ansvaret för tolkning och tillämpning av bisyssleregler på lokal nivå. Skolchefen prövar om en av lärare anmäld bisyssla är av sådan karaktär att den faller inom ramen för bestämmelserna om anmälningspliktig bisyssla. De anmälningar som, enligt skolchefens mening, faller inom ramen för tillåtna bisysslor protokollförs och biläggs skolans bokslut. Det skall gå att fortlöpande följa vilka bisysslor varje lärare har.

Se blankettarkivet för

- Blankett Redovisning av bisysslor
- Redovisning av bisysslor for lärare

Lagrum och kollektivavtal som kan härröras till bisyssloversksamhet.

För allmän information om bisysslor se arbetsgivarverkets [Cirkulär 2002:A8](#)

Lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA)

7 §

”En arbetstagare får inte ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet eller som kan skada myndighetens anseende.”

7 a §

”Arbetsgivaren skall på lämpligt sätt informera arbetstagarna om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten enligt 7 §.”

7 b §

”En arbetstagare skall på arbetsgivarens begäran lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma arbetstagarens bisysslor.”

7 c §

”En arbetsgivare skall besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla som inte är förenlig med 7 § skall upphöra med eller inte åta sig bisysslan. Beslutet skall vara skriftligt och innehålla en motivering.”

7 d §

”Ordinarie domare, chefer för myndigheter som lyder omedelbart under regeringen och direktörer för allmänna försäkringskassor skall på eget initiativ anmäla vilka typer av bisysslor de har.”

38 §

”I en tvist om ett beslut enligt 7 c, 31 eller 36 § får domstolen för tiden fram till dess att det finns ett lagakraftvägande avgörande besluta att beslutet tills vidare inte skall gälla.”

42 § 2 st

”Föreskrifterna i 11-14 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet skall inte tillämpas, när det gäller beslut om att en arbetstagare skall upphöra med eller inte åta sig bisyssla enligt 7 c §, disciplinansvar enligt 14 §, åtalsanmälan enligt 22 § eller skiljande från arbetsuppgifter enligt 31 §.”

Högskolelag (1992:1434)

3 kap 7 §

En lärare vid en högskola får vid sidan av sin anställning som lärare ha anställning eller uppdrag eller utöva verksamhet som avser forskning eller utvecklingsarbetet inom anställningens ämnesområde, om läraren därigenom inte skadar allmänhetens förtroende för högskolan. En sådan bisyssla skall hållas klart åtskild från lärarens arbete inom ramen för anställningen. I fråga om bisysslor i övrigt finns bestämmelser i lagen (1994:260) om offentlig anställning.

Förvaltningslag (1986:223)

Jäv

11 §

Den som skall handlägga ett ärende är jävig

1. om saken angår honom själv eller hans make, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående.
2. om han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång.
3. om ärendet har väckts hos myndigheten genom överklagande eller underställning av en annan myndighets beslut eller på grund av tillsyn över en annan myndighet och han tidigare hos den andra myndigheten har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som rör saken.
4. om han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
5. om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.

Från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

12 §

Den som är jävig får inte handlägga ärendet. Han får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan vidta utan olägligt uppskov.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, skall självant ge det till känna.

Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon och har någon annan inte trätt i hans ställe, skall myndigheten snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om myndigheten inte är beslutför utan honom och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov. Ett beslut i en jävsfråga får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet.

Anställningsförordningen (1994:373)

11 §

Anmälan av bisysslor enligt 7 d § lagen (1994:260) om offentlig anställning skall ske skriftligt. (F 2002:1041)

Högskoleförordning (1993:100)

4 kap. 31 §

Högskolorna skall på lämpligt sätt informera sina lärare om vilka bisysslor eller slag av bisysslor som är förenliga med 3 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434). En högskola skall ge sina lärare råd vid bedömningen om en viss bisyssla är förenlig med den bestämmelsen. Om en lärare begär det, skall högskolan lämna skriftligt besked i en sådan fråga. Förordning (1998:1003)

Av 7 a § lagen (1994:260) om offentlig anställning följer att en högskola på lämpligt sätt skall informera sina anställda om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten enligt 7 § lagen om offentlig anställning. Förordning (2001:972).

4 kap 32 §

En lärare är skyldig att hålla högskolan underrättad om de bisysslor som han eller hon har och som har anknytning till anställningens ämnesområde. Högskolan skall dokumentera underrättelserna. Dokumentation skall hållas så ordnad att det går att fortlöpande följa vilka bisysslor varje lärare har. Förordning (1998:1003)

ALFA (Allmänt löne- och förmånsavtal)

1 kap. 15 §

En arbetstagare är skyldig att på begäran lämna uppgift till arbetsgivaren om och i vilken omfattning han har en bisyssla. Arbetsgivaren får dock begära en sådan uppgift endast om han anser att det finns anledning till detta med hänsyn till arbetstagarens sätt att utföra sina arbetsuppgifter.

Arbetsgivaren får ålägga arbetstagaren att helt eller delvis upphöra med bisysslan om arbetsgivaren anser att den inverkar hindrande på arbetet (arbetshindrande bisyssla).

1 kap. 16 §

Arbetstagare vid myndighet som bedriver affärs- eller uppdragsverksamhet får inte ha anställning eller uppdrag hos ett företag inom området för denna verksamhet. Arbetstagaren får inte heller ha del i eller själv eller genom någon annan driva ett sådant företag och inte heller annars i förvärvssyfte utöva verksamhet som berör detta område (konkurrensbisyssla).

Det som sägs i första stycket gäller inte om arbetsgivaren medger något annat. Om ett sådant medgivande har lämnats, är arbetstagaren skyldig att på begäran lämna uppgift till arbetsgivaren om arten och omfattningen av konkurrensbisysslan.

Chefsavtalet

9 §

Arbetstagaren är skyldig att lämna uppgift till arbetsgivaren huruvida och i vilken omfattning han innehar eller avser att åta sig bisysslor. Arbetsgivaren får besluta att arbetstagaren helt eller delvis skall upphöra med en bisyssla eller att han inte får åta sig en bisyssla som inverkar hindrande på tjänsteutövningen